

TEMPEN PÅ MOTORBRANSCHEN 2017

RIKSRAPPORT

Fortsatt ökande brist på personal i motorbranschen. I hälften av länen upplever företagen att det är mycket svårt att hitta personal. Samtidigt minskar antalet elever på gymnasiets fordons- och transportprogram.

En rapport framtagen av Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN – två samarbetsorgan mellan motorbranschens arbetsgivare och fackförbund. Verksamheten bedrivs under varumärket Bilproffs.se.

INNEHÅLL

Utmanande personalbrist i motorbranschen.....	3
Kort om branschen.....	4
Motorbranschen i landet.....	5
Stor brist på personal i hälften av länen.....	6
Arbetsmarknad.....	7
Fordons- och transportprogrammet.....	9
Bra lön under trygga villkor.....	10
Om MYN och LYN.....	11
Källor.....	11

Om undersökningen

Undersökningen *Tempen på motorbranschen*, tas årligen fram på riks- och länsnivå av MYN och LYN.

Sammanlagt har ett urval om 843 arbetsplatser inom kategorin motorverkstäder och billackeringsverkstäder tillfrågats, varav 297 har svarat på 15 frågor rörande rekryteringsbehovet för deras verkstad.

Svarsfrekvensen på riksnivå är 36 %. Undersökningen är även uppdelad på länsnivå, vilket gör att svarsfrekvensen skiljer sig mellan länen från lägst runt 24 % till högst runt 55 %.

Urvalet är framtaget för att representera hela motorbranschen och rekryteringsbehovet är uppräknat till att omfatta alla 4 500 företag i motorbranschen i Sverige.

För mer detaljerad information kring tillvägagångsätt och statistiskt urval hänvisas till Rose-Marie Olsson, Motorbranschens yrkesnämnder, rose-marie.olsson@transportforetagen.se

UTMANANDE PERSONALBRIST I MOTORBRANSCHEN

Med cirka 4 500 företag och 63 000 anställda är motorbranschen en betydande del av näringslivet i Sverige och viktig för att en rad andra branscher ska fungera.

Dålig matchning och sjunkande ungdomskullar har de senaste åren skapat en personalbrist i branschen, något som har förändrats ytterligare under året. I den rekryteringsundersökning som Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN, gjort inför den här rapporten ser man att branschen behöver anställa cirka 5 800 personer över hela landet inom tre år, upp från 5 500 personer föregående år och upp från 5 000 personer för två år sedan.

Samtidigt fortsätter antalet elever på fordons- och transportprogrammet att sjunka. Detta har idag lett till en stor personalbrist inom motorbranschen i hälften av länen i Sverige. Trots detta går många ungdomar, speciellt de som är utrikes födda, utan arbete och framtidstro. För att säkra branschens kompetensbehov och för att ge ungdomar arbete behövs det fler som söker till och studerar på fordons- och transportprogrammet redan till hösten 2017.

Visste du att...

En lastvagnstekniker i Stockholm tjänar i genomsnitt 32 795 kr i månaden! Trots det svarar 83 procent av företagen inom motorbranschen i Stockholm att det är svårt att hitta personal.

Källa: Svenskt Näringsliv

KORT OM MOTORBRANSCHEN

I inom motorbranschens eftermarknad finns sex centrala yrkesroller: lastbilsmekaniker/-tekniker*, personbilsmekaniker/-tekniker*, maskinmekaniker/-tekniker*, bilskadereparatör, fordonslackerare samt reservdelsspecialist. Alla yrkesroller kräver en praktisk utbildning från vanligtvis ett fordonstekniskt gymnasium. I takt med att tekniken i bilar, lastbilar och maskiner blivit mer och mer komplex har även kraven på personalen blivit högre, något som har bidragit positivt till lönebildningen, men också till att personalförsörjningen blivit mer utmanande för branschen.

Branschens traditionella yrkesgrupper är mycket viktiga för att hålla både den privata fordonsparken och den svenska basindustrin igång. Framöver kommer dock ännu högre krav att ställas då bilar, lastbilar och maskiner blir mer uppkopplade och drivs av många olika typer av drivmedel. En Tesla med ett underrede fullt av batterier och maxutrustad underhållnings- och navigationssystem ställer helt andra krav än en första generationens Volvo V70. Branschen behöver en bredare rekryteringsbas till följd av de nya möjligheterna att få arbeta med avancerad och banbrytande teknik.

Motorbranschen är också mindre konjunkturberoende än många andra branscher. När det är högkonjunktur är det nybilsförsäljningen som drar branschen medan efterfrågan på service och reparationer tenderar att

öka i lågkonjunktur när bilparken åldras. Motorbranschens rekryteringsbehov påverkas naturligtvis av den rådande konjunkturen men har också en stark koppling till;

- Ett ökat behov av vägtransporter
- En växande bilpark
- Åldersavgångar bland befintlig personal under de närmaste åren

Visste du att...

Antalet nyregistreringar av personbilar ökade med 1,4 procent i december 2016, vilket är den trettiofemte månaden i raden med ökade registreringar.

Volvo och Volkswagen är de två populäraste bilmärkena i Sverige, med Volvo V70 på första plats bland modellerna.

Källa: BilSweden

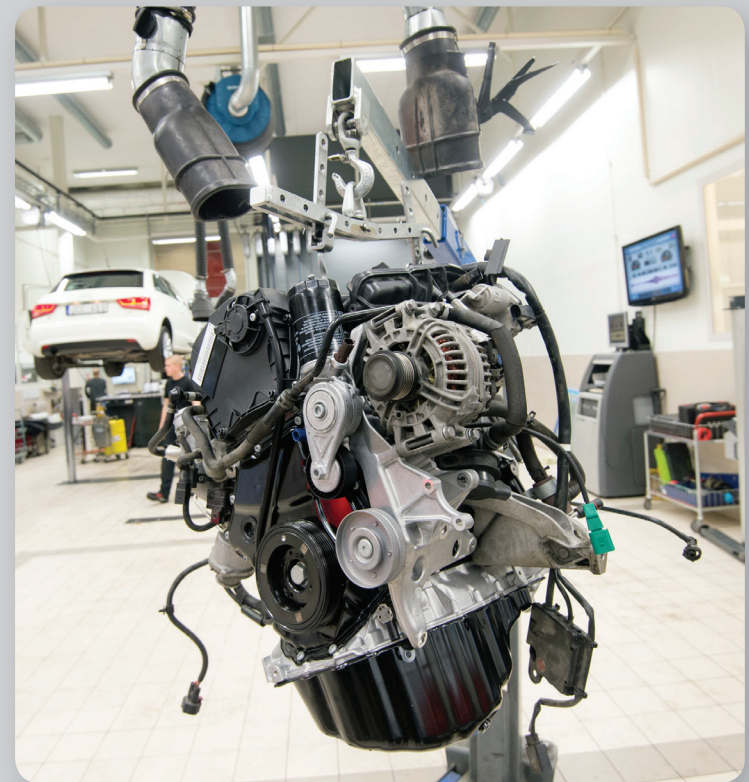
*Mekaniker är en medarbetare med grundutbildning som arbetat mindre än tre år. Tekniker har mer än tre års erfarenhet av yrket.

MOTORBRANSCHEN I LANDET

Behovet av ny personal är stort inom motorbranschen i Sverige. Nationellt behöver branschen anställa cirka 5 800 personer de kommande tre åren. Eftersom branschen är förhållandevis stabil gentemot konjunktursvängningar är orsaken till rekryteringsbehovet strukturellt – pensionsavgångar ska ersättas samtidigt som efterfrågan på branschens tjänster ökar. Bara under det senaste året har branschen anställt 4 897 personer, varav de vanligaste anledningarna till nyrekrytering är just ersättningsrekrytering följt av utökning av verksamheten. Totalt förväntas över 3 000 personer att gå i pension de närmaste fem åren.

Motorbranschen innebär även stora möjligheter för den anställde att själv forma sin karriär. Förutom bra lönevillkor och en trygg framtidsbransch är möjligheten att starta eget stor. Detta blir tydligt då 29 procent av alla branschföretag i undersökningen har mellan 1-10 anställda.

Men det går även att göra en karriär i något större företag då 35 procent av alla branschföretag i undersökningar har mellan 26 - 100 anställda och 11 procent har fler än 100 anställda.

STOR BRIST PÅ PERSONAL I HÄLFTEN AV LÄNEN

Matchningsproblematiken börjar bli allt mer allvarlig inom motorbranschen runt om i landet. I årets undersökning uppger över 63 procent av företagen att det är svårt att hitta personal. Samma siffra föregående år var 46 procent. I hälften av länen råder det stor brist på personal och i inget län blir behovet av ny personal uppfyllt.

Samtidigt har antalet nyrekryteringar gått ner med runt 5 procent, från 5 118 föregående år till 4 897 innevarande år. Svårigheterna i att hitta personal har alltså börjat påverka nyrekryteringarna, vilket leder till hög arbetsbelastning på befintlig personal och lägre ekonomisk aktivitet bland medlemsföretagen.

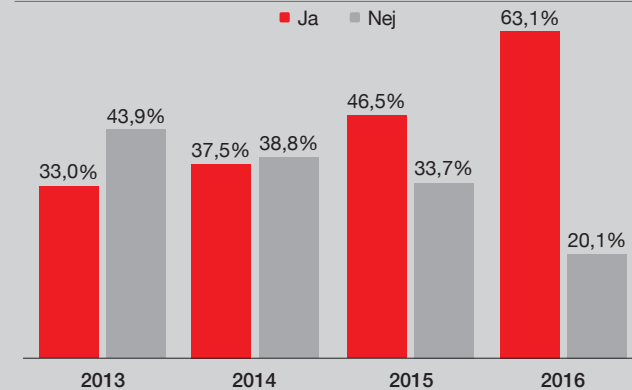
När medlemsföretagen själva får svara varför de har svårt att hitta personal låter det så här:

"Problemet ligger i att hitta rätt kompetens. Intresset hos ungdomar/skolelever har dessutom svalnat, det är färre som utbildar sig" - Skåne

"Vi har svårt att hitta engagerade och kunniga mekaniker" - Örebro

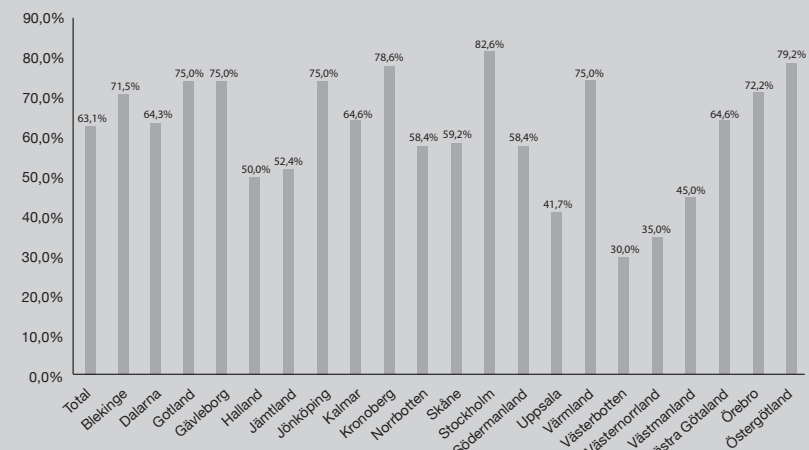
"Stort underskott av personal i kombination med stor konkurrens" - Norrbotten

Har ni under året haft svårigheter med att rekrytera?

Källa: MYN och LYN, Tempen på motorbranschen 2014 - 2017

Andel företag som anger att de har svårt att rekrytera personal

Källa: MYN och LYN, Tempen på motorbranschen 2017

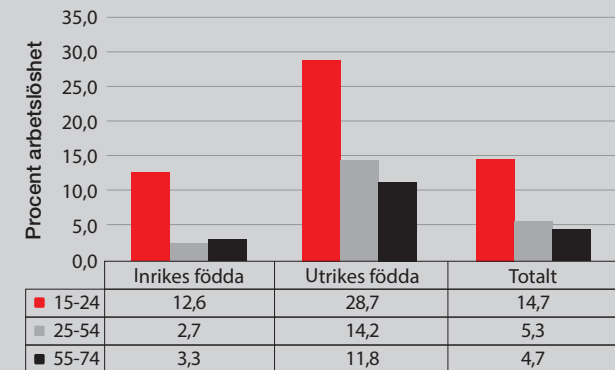
ARBETSMARKNAD

Ungdomsarbetslösheten är fortsatt en utmaning i Sverige och ligger högre än både Norge och Danmark. I kvartal 3 2016 låg arbetslösheten bland unga inrikes födda på 12,6 procent och unga utrikes födda på 28,7 procent. Det är ungefär samma siffror som för ett år sedan, så även om förbättring har skett på arbetsmarknaden som helhet går fortsatt många unga utan jobb.

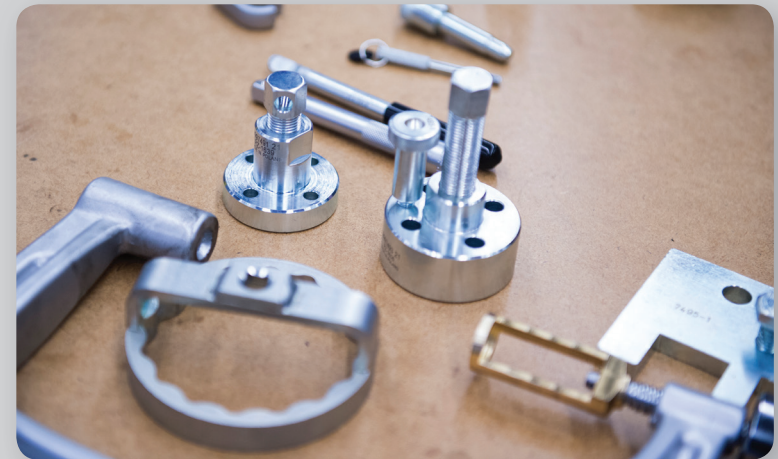
Motorbranschen anställer direkt efter avslutat gymnasieprogram och har under året anställt närmare 4 900 personer, många unga, men givetvis även erfarna tekniker, mekaniker, bilskadereparatörer och lackerare. Även framöver har motorbranschen stort behov av ny personal, under den nästkommande tre årsperioden räknar branschen med att anställa cirka 5 800 nya tjänster.

Med stora pensionsavgångar framöver gör det att ungdomar med rätt utbildning är mycket eftertraktade och har stora möjligheter att snabbt få jobb i branschen efter examen.

Arbetslöshet kvartal 3 2016
fördelat på olika bakgrund och
ålderskategorier

Källa: SCB AKU kvartal 3 2016

3 punkter att ta med sig

- Motorbranschen behöver anställa 5 827 personer
- 63% av företagen i branschen har svårt att hitta personal
- På fordons- och transportprogrammet minskade antalet elever i en lägre takt än övriga jämförbara yrkesprogram

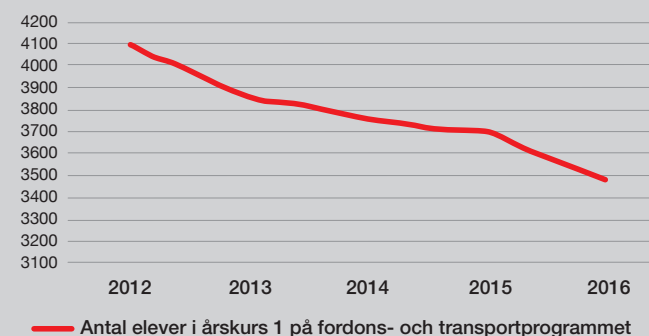
FORDONS- OCH TRANSPORTPROGRAMMET

Med ett stort behov av arbetskraft och svårigheter att hitta kompetent personal är det naturligt att blicka emot den gymnasiala utbildningen. Enligt statistik från skolverket minskade antalet elever på yrkesprogrammet med 24,5 procent mellan hösten 2011 till hösten 2015. På fordons- och transportprogrammet minskade antalet elever i en lägre takt än övriga jämförbara yrkesprogram. Mätt i antalet elever handlar det om en minskning på 600 personer, eller ungefär 15 procent, de senaste fem åren. En trend som dock måste brytas för att komma tillrätta med personalbristen.

Trots kombinationen av hög sannolikhet till jobb inom motorbranschen och hög arbetslöshet bland utrikes födda går det förhållandevis få andel elever med utländsk bakgrund på fordons- och transportprogrammet. Jämfört med befolkningen som helhet, som består av runt 20 procent med utländsk bakgrund, är det endast 15 procent av eleverna som har utländsk bakgrund på fordons- och transportprogrammet.

Samtidigt visar en nyligen publicerad rapport från Skolverket att elever från fordons- och transportprogrammet har **högst etableringsgrad** bland alla gymnasieprogrammen. Skolverket har undersökt vad ungdomar som gick ut gymnasieskolan läsåret 2008/2009 gjorde fem år efter avslutad utbildning. Bland de elever som läst fordons- och transportprogrammet var det endast 2 procent som varken arbetade eller studerade och hela 78 procent hade en etablerad ställning, d.v.s. anställda under trygga villkor.

Antal elever
i årskurs 1 på fordons- och
transportprogrammet

Källa: Skolverket

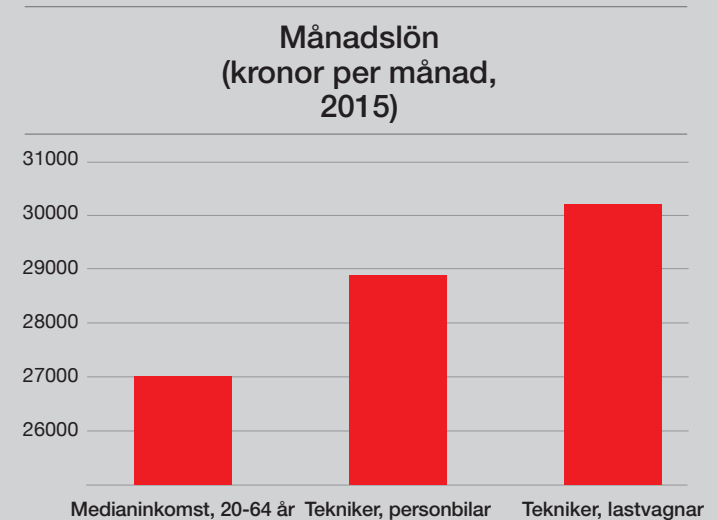
BRA LÖN UNDER TRYGGA VILLKOR

Motorbranschen genomgår en omvandling i takt med teknikutvecklingen. Flera nya typer av yrken har i och med detta tillkommit och även de traditionella yrkena har fått nya förutsättningar. I dagsläget kan man därför arbeta med en rad olika yrken, från fordonstekniker till lackerare, mekaniker och reservdelsspecialist. Ny teknik och innovationer har gett stora valmöjligheter inom branschen och möjligheten att utvecklas snabbt.

Även lönemässigt står sig motorbranschen väl. Exempelvis ligger snittlönen för en lastbilstekniker i Stockholm på 32 795 kronor per månad medan en personbilsteknikers snittlön i Stockholm är 29 412 kronor per månad. Att löneläget ser bra ut bekräftas också om man jämför snittlönen för tekniker nationellt med medianlönen i Sverige, vilket visas i diagrammet här bredvid.

Eftersom få yrken inom branschen kräver högskoleexamen slipper du som anställd att ta studielån för att få en anställning, något som annars brukar belasta lönen under en lång tid efter avslutade studier.

Att anställda ställer högre krav på sin arbetsgivare är tydligt, då konkurrensen om arbetskraft gör att företag som inte erbjuder bra arbetsplatser löper större risk att tappa personal. I motorbranschen har arbetsgivarna varit väl medvetna om detta och arbetat för att vidareutveckla sina anställda och erbjuder därför, relativt andra branscher, en hög grad löpande fortbildning.

Källa: Svenskt Näringsliv

OM MYN OCH LYN

Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN, är två samarbetsorgan som består av representanter från arbetsgivare (Motorbranschens Arbetsgivareförbund) och fackliga organisationer (IF Metall respektive Svenska Målarförbundet). MYN och LYN arbetar gemensamt med branschens utbildnings- och kompetensförsörjningsfrågor.

För mer information och vid frågor om Tempen på motorbranschen, kontakta Johanna Dahlqvist 08-762 71 45, 073-044 71 45
johanna.dahlqvist@transportforetagen.se

KÄLLOR

SCB AKU, kvartal 3 2016

SCB Inkomster och skatter, 2014

Skolverket Skolor och elever i gymnasieskolan, läsåret 2011/2012 – 2015/2016

Skolverket Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan, 2016

Trafikverket Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014–2025

Intern statistik

BIL Sweden – bilsweden.se

MYN och LYN - Tempen på motorbranschen 2014 - 2017

Svenskt Näringsliv – Lönestatistik

Tempen på motorbranschen 2017 © Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN.
Januari 2017. Produktion: Diplomat Communications AB, Stockholm.

MOTORBRANSCHENS
YRKESNÄMND

LACKERARNAS
YRKESNÄMND

